

deSingel

André Kuipers astronaut
& Ralph van Raat piano
De harmonie der sferen

vr 9 jan 2015
Blauwe zaal
Grote podia
20 uur → 21.30 uur
er is geen pauze

inleiding 19.15 uur
Pauline Driesen
Blauwe foyer

scherpdenkers

André Kuipers astronaut

Ralph van Raat piano
De harmonie der sferen
vr 9 jan 2015

Maarten van Rossem historicus

Asko|Schönberg & Storioni Trio
Amerika
vr 6 feb 2015

teksten programmaboekje **Pauline Driesen**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

Gelieve uw GSM uit te schakelen.

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be. Selecteer hiervoor voorstelling/ concert/tentoonstelling van uw keuze.

Reageer en win

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ... betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen. Selecteer hiervoor voorstelling/ concert/tentoonstelling van uw keuze. Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Grand café deSingel

open alle dagen 9 → 24 uur
informatie en reserveren
+32 (0)3 237 71 00
www.grandcafedesingel.be
drankjes / hapjes / snacks /
uitgebreid tafelen

Bij onze concerten worden occasioneel cd's te koop aangeboden door

La Boîte à Musique

Coudenberg 74 | Brussel +32 (0)2 513 09 65
www.classicalmusic.be

Met bijzondere dank aan **Jacek Bielat** voor het stemmen en het onderhoud van de concertvleugels van deSingel

Piano's Jacek & Svetlo

Land Van Waaslaan 150 | Gent
+32 (0)9 227 77 37 | www.jspiano.be

André Kuipers astronaut & Ralph van Raat piano

De harmonie der sferen

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Prelude & Fuga in C, BWV870
uit 'Das Wohltemperierte Klavier, boek II'

Alexander Skrjabin (1872-1915)

Vers la flamme, opus 72
Guirlandes uit 'Twee Dansen, opus 73'

John Adams (°1947)

China Gates

John Cage (1912-1992)

uit 'Etudes Australes':
Etude nr 10
Etude nr 12

George Crumb (°1929)

uit 'Makrokosmos, boek I, deel I':
Primeval Sounds (Genesis I) (Cancer)
Proteus (Pisces)
Pastorale, from the Kingdom of Atlantis, ca. 10.000 BC (Taurus)
Crucifixus (Symbol) (Capricorn)

Leo Ornstein (1893-2002)

Suicide in an Airplane

Claude Debussy (1862-1918)

Clair de Lune uit 'Suite Bergamasque'

De harmonie der sferen

Op 19 april 2004 omstreeks 5u19 werd vanaf Bajkonoer in Kazachstan het ruimteschip Sojoez TMA-4 gelanceerd. Aan boord bevond zich André Kuipers, die als tweede Nederlander in de geschiedenis de ruimte inging. Zeven jaar later vertrok Kuipers opnieuw aan boord van een Sojoez-raket richting het internationaal ruimtestation ISS, ditmaal om er vijf maanden te blijven. Het werd meteen de langste Europese ruimtevlucht in de geschiedenis.

Op 14 november 2013 omstreeks 20u vond in het Muziekgebouw van Eindhoven een concert plaats met de Nederlandse pianist Ralph Van Raat. Aan zijn zijde stond, ditmaal met beide voeten op de aarde, diezelfde André Kuipers. Wat nog het meest verbaasde, was dat de ruimtevaarder zich op dat podium ogenschijnlijk even zeer op zijn gemak voelde als toen hij twee jaar eerder, ondersteboven hangend in ruimtestation ISS, de hele wereld een gelukkig nieuwjaar toewenste.

Een wetenschapper die zich laat verleiden tot een muzikaal onderonsje. Het mag ons misschien verbazen, onze middeleeuwse voorvaders hadden het evenwel de normaalste zaak van de wereld gevonden. De oorsprong van beide disciplines ligt dan ook veel dichterbij elkaar dan men op het eerste zich zou vermoeden. Alleen moeten we om tot die oorsprong terug te gaan een lange reis ondernemen, niet in de ruimte, maar terug in de tijd.

We staan er nauwelijks bij stil, maar eigenlijk is het een klein wonder dat wanneer we gevraagd worden een toonladder te zingen, we allemaal precies dezelfde toontrapjes zullen nemen. Tussen do en re zullen we “een hele toon” afstand laten, terwijl we tussen mi en fa automatisch maar “een halve toon” zullen zingen. Uit het enorme scala aan klanken dat onze natuur rijk is, heeft men namelijk eeuwen en eeuwen geleden bepaalde toonhoogtes geselecteerd, en daarmee meteen ook de afstanden die zich tussen die verschillende toonhoogtes bevinden, vastgelegd. Deze ingenieuze selectie, die tot op de dag van vandaag standhoudt, hebben we te danken aan Pythagoras. Hij was het die zich in de zesde eeuw voor Christus bezighield met het zoeken naar welke tonen “bij elkaar pasten”, en hoe dat fysisch verklaard kon worden. Hij maakte daarbij gebruik van een monochord: een eenvoudig instrument dat bestaat uit één snaar die middels een brug afgespannen en op die manier verkort kan worden. Zo ontdekte hij dat wanneer men die ene snaar in het midden afspant – waardoor enkel nog de helft van de snaar kan trillen – een toon wordt geproduceerd die precies dezelfde eigenschappen heeft als wanneer men de volledige snaar aan het trillen brengt. Wel, zei Pythagoras, deze twee tonen zijn perfect ‘consonant’ en bepalen dan ook het basisinterval van de muzikale harmonie: het octaaf. Noten

André Kuipers & Ralph van Raat

die zich op een octaaf afstand van elkaar bevinden krijgen dan ook steevast eenzelfde naam, omdat ze zo gelijkend zijn. Denk maar aan een diepe mannenstem die een do zingt, en een hoge kinderstem die óók een do zingt: beide zingen ze dezelfde noot, zij het elk in een andere octaaflijning.

Wat Pythagoras eigenlijk had vastgesteld, is dat wanneer een bepaalde frequentie (dit is de snelheid van de luchtrilling die geluid voortbrengt) verdubbeld of gehalveerd wordt – door een snaar respectievelijk in lengte te halveren of te verdubbelen – de nieuw geproduceerde toonhoogte dezelfde toon zal zijn, maar dan een octaaf hoger of lager. Wanneer dus bijvoorbeeld een snaar van een welbepaalde lengte een trilling van 440 Hz. voortbrengt, zullen wij deze trilling waarnemen als een la. Wanneer men vervolgens deze snaar in lengte halveert, zal deze een trilling van 880 Hz. voortbrengen, die wij als luisteraar wederom als een la zullen herkennen, zij het “één octaaf hoger”.

Daarnaast ontdekte Pythagoras nog twee andere consonante intervallen. Wanneer hij diezelfde snaar namelijk op $\frac{2}{3}$ inkortte, klonk er een sol: een noot die prachtig harmonieerde met de do. En wanneer hij diezelfde snaar op $\frac{3}{4}$ inkortte, klonk er een fa: wederom een noot die perfect resoneerde met de do. De drie belangrijkste want consonante intervallen, zo concludeerde Pythagoras, konden dus telkens herleid worden tot eenvoudige getalsverhoudingen. Op die manier maakte hij als eerste een reductie van een kwaliteit naar een kwantiteit, en legde daarmee de basis voor de ganse wetenschap. Alleen zou zijn theorie nooit zulke verstrekkende gevolgen hebben gehad, wanneer Pythagoras er niet had bij verteld dat de verhoudingen van de muzikale harmonie precies dezelfde waren als diegene die we in het heelal kunnen terugvinden.

Pythagoras en zijn volgelingen waren de overtuiging toegedaan dat het zonnestelsel bestond uit tien hemellichamen, die in cirkels rond een centraal vuur draaiden. Daarbij bracht elk hemellichaam een eigen toon voort, doordat het tegen een bepaalde snelheid door de ruimte suisde. Hoe dichterbij het hemellichaam rond het centrale vuur cirkelde, hoe trager zijn snelheid en dus ook hoe lager de toon die het voortbracht. Hoe verder van dat vuur weg, hoe hoger zijn snelheid en ook hoe hoger zijn toon. Doordat nu de verhoudingen tussen de verschillende snelheden van deze hemellichamen precies dezelfde waren als diegene die we in de muzikale harmonie terugvinden, vormden al hun voortgebrachte tonen samen een prachtige samenklank: de “harmonie der sferen”.

De oude Grieken beschouwden het heelal met andere woorden als een geordend geheel, een kosmos, waarvan de verhoudingen ook op aarde terug te vinden waren. Het was dan ook door het bestuderen van natuurlijke fenomenen op onze eigen planeet, zoals de harmonie

in de muziek, dat men een beter inzicht kon krijgen in deze hogere orde. Het beheersen van de muzikale harmonie was bijgevolg niet zomaar een kunst, als wel een vorm van zintuiglijke kennisneming van de orde van het heelal. Zo kwam het dat Plato twee eeuwen na Pythagoras de astronomie en de muziek als zusterwetenschappen bestempelde. Beide trachtten zij middels zintuiglijke waarneming – de ene visueel, de andere auditief – de diepere orde van het heelal te doorgronden. Met deze stelling legde Plato definitief de basis voor de muziek als wetenschap, een plaats die ze in de middeleeuwen bevestigd zou zien door haar opname tot het Quadrivium.

Een ruimtevaarder en een pianist samen op het podium? Nu weet u dus hoe het komt dat beide elkaar vast veel te vertellen hebben.

4. Crucifixus [SYMBOL]

Capricorn $\text{♩} = 40$

A Darkly mysterious $\text{♩} = \text{ca. } 3 \text{ sec.}$

P.I. P.III (hold down throughout?)
 touch node for 5th part. harmonic
 remove l.h.

B come sopra $\text{♩} = \text{ca. } 3 \text{ sec.}$

P.I. P.III. sempre
 remove l.h.

Adagio molto $\text{♩} = 40$; serene, transcendental

P.III. (sempre)
 P.I. sempre (senza P.III.)

Remove fingers from nodes immediately after chord is struck so that harmonics ring more luminously.

'Crucifixus' (Symbol) (Capricorn) uit 'Makrokosmos, boek 1' van George Crumb

André Kuipers & Ralph van Raat

De muziek der sferen

Het spreekt voor zich dat het concept van de harmonie der sferen niet alleen astronomen, astrologen en fysici tot de verbeelding sprak, maar eerst en vooral componisten. Zij waren de ware beoefenaars van deze harmonie, diegenen die de hemelse orde voor het menselijk oor aanschouwbaar maakten. Daar tijdens de middeleeuwen de overtuiging was gegroeid dat het God was die deze hemelse orde geschapen had, vormde elke compositie gestoeld op harmonische wetten vanaf nu ook een ode aan de Schepper. "S.D.G." was een formule die stevast onderaan de partituren van **Johann Sebastian Bach** prijkte: "Solo deo gloria", ter ere van God alleen.

Bundels als 'Das wohltemperirte Clavier' (II, 1740) vormen dan ook een bloemlezing van de kracht en gestrengheid van de tonale harmonie, symbool van de grootsheid en goedheid van God. Het systematisch doorlopen van de verschillende toonaarden, waarbij een rijk compendium aan stijlen en technieken wordt tentoongespreid, toont niet alleen de grootsheid van de meester, maar in diens ogen veeleer de grootsheid van de muzikale harmonie zoals die door God voorzien werd. In elke nieuwe prelude en fuga trekt Bach vanuit één enkel thema een gans bouwwerk op, gestoeld op de verhoudingen die eeuwen voor hem door Pythagoras waren ontdekt.

Net zoals Plato beschouwde de Russische componist **Alexander Skrjabin** muziek als een vorm van kennis. Muziek droeg namelijk in zich de mogelijkheid om de ware werkelijkheid te onthullen, en bood zo toegang tot een transcendente, goddelijke wereld. Alleen versilde hij van mening met Plato over de manier waarop deze goddelijke wereld te bereiken. Volgens Skrjabin was dat namelijk niet door de harmonische principes van Pythagoras te volgen, maar juist door hiervan af te stappen. Met Skrjabin bevinden we ons dan ook aan de vooravond van de twintigste eeuw, een periode waarin belangrijke vernieuwingen op til waren en de tonale harmonie, gebaseerd op de consonante intervallen van Pythagoras, zijn eerste barsten begon te vertonen. In dit woelige klimaat wierp Skrjabin zichzelf op als een soort visionaire hogepriester, die door zijn superieure geestelijke kracht en artistieke creativiteit een nieuwe wereld kon scheppen. Daarvoor ontwierp hij een zestonig akkoord, dat hij als de oerklank van de kosmos bestempelde. Bijna alle composities uit zijn laatste levensjaren zijn dan ook gebaseerd op dit ene mystieke akkoord, dat althans naar de criteria van Pythagoras tamelijk dissonant in de oren klinkt. Het continue aanslaan ervan in de diepste registers tekent het begin van 'Vers la flamme', een pianocompositie uit 1914 die de luisteraar al meteen in een sfeer van uiterste dreiging onderdompelt. In de storm van meedogenloos oprukkende tremolo's,

hard aangeslagen akkoorden en continue crescendi die daarop volgt, lijkt het einde van de wereld, zoals dat door de titel gesuggereerd wordt, plots écht nabij. Wat ons daarna te wachten staat, evoceert de componist in 'Guirlandes' (1914): een bevreemdende harmonie die over de maatstrepen heen lijkt te zweven, wekt het gevoel als zijn we plots de ruimte in gekatapulteerd.

Eens nu de eerste stappen waren gezet naar een muzikale harmonie die niet langer gebaseerd was op de consonante intervallen van Pythagoras, leek er voor veel componisten geen weg terug. Toch betekende dit geenszins dat de verhoudingen die men in het heelal terugvond niet langer dienst konden doen als bron van inspiratie. De Amerikaanse componist **John Cage** nam dit zelfs vrij letterlijk, en gebruikte voor zijn 'Etudes Australes' (1974-75) sterrenkaarten van het zuidelijk halfrond als basismateriaal. Middels een transparante strip bakende hij telkens een bepaald bereik af op deze sterrenkaart, waarbinnen hij dan twaalf punten koos als zijnde de twaalf chromatische noten van het octaaf. Vervolgens raadpleegde hij de Yijing, het Boek der Veranderingen afkomstig uit het oude China, dat hem antwoord bood op vragen als welke tonen aan welke hand toe te kennen, en welke tonen alleen en welke in groep te plaatsen. Deze compositiemethode stond Cage toe muziek te schrijven buiten de tonale harmonie om, hoewel ze anderzijds het voorkomen van tonale wendingen ook niet in de weg stond. Ofschoon er dus in 'Etudes Australes' geen sprake is van een correlatie tussen de harmonie van de muziek en een natuurlijke orde, ziet Cage in deze compositie wel een muzikale afspiegeling van zijn ideale maatschappij: een wereld waarin groepen van mensen zich kunnen verenigen over de grenzen van nationale opdelingen heen. In plaats van in de natuur te zoeken naar oorspronkelijke verhoudingen, ging Cage omgekeerd via zijn muziek op zoek naar alternatieve organisatie mogelijkheden.

Geen sterrenkaarten voor Cages iets jongere landgenoot **George Crumb**, maar wel sterrenbeelden: zijn compositie 'Makrokosmos' (1972) kreeg de ondertitel "twelve fantasy-pieces after the Zodiac". Het is dan ook een werk doordrenkt van symboliek. Daarvan getuigt reeds de indrukwekkende grafische vormgeving van de partituur, met notenbalken die niet altijd braaf horizontaal zijn geordend maar bijvoorbeeld in kruisvorm: het symbool van de steenbok. Toch zal de luisteraar vooral de ongelooflijke rijkdom aan kleurschakeringen bijblijven. Het is iets waarvoor Crumb bekend staat: zijn niet-aflatende zoektocht naar nieuwe kleuren en speeltechnieken, totdat de kleinste nuance van een instrument is blootgelegd en zijn volledige klankenarsenaal quasi uitgeput. Daarvoor maakt hij in 'Makrokosmos' onder meer uitgekiend gebruik van verschillende pedaleffecten. In het openingsdeel 'Genesis' worden de donker aangeslagen akkoorden in het lage register door het gebruik van de rechterpedaal

dof gemaakt, zodat elke duidelijke aflijning vervaagt en er nog slechts een donkere, vormeloze klankmassa achterblijft. Op die manier scheidt Crumb een mysterieuze leegte, van waaruit langzaam zijn muzikale makrokosmos kan oprijzen. Eerder dan een ode te brengen aan de orde van het heelal, scheidt Crumb dus zijn eigen universum.

Eens we dan uiteindelijk zijn opgestegen en ontsnapt aan de zwaartekracht van de aarde, kunnen we een blik werpen op de oneindigheid van het heelal zoals die wonderlijk verklankt wordt in het stuk 'China Gates' (1977) van **John Adams**. Het lijkt wel of dit werk eindeloos zou kunnen doorgaan in zijn zachte maar daarom niet minder vastberaden herhaling van steeds hetzelfde acht-notenmotief. De daarbij subtiel aangebrachte klankschakeringen en voorzichtige metrische verschuivingen belichten steeds andere contouren van dat motief, zodat de luisteraar evenzeer verrast wordt als dat hij gefascineerd blijft.

Claude Debussy's 'Clair de Lune' (1890, herwerking 1905) tenslotte vormt een laatste poëtische blik op de schoonheid van de ruimte, die voor de mens op aarde zijn meest tastbare vorm aanneemt wanneer in het nachtelijke duister het silhouet van de maan zich aftekent. De grenzen van de tonale harmonie aftastend, wekt Debussy een mysterieus feeërieke wereld op, geïnspireerd door de melancholie van Paul Verlaine's gelijknamige gedicht. 'Au calme clair de lune triste et beau, Qui fait rêver les oiseaux dans les arbres'.

André Kuipers

André Kuipers (°1958) studeerde in 1987 af als arts aan de Universiteit van Amsterdam. Tijdens zijn studie was hij werkzaam bij de vestibulaire afdeling van het Academisch Medisch Centrum in Amsterdam. Het daaropvolgende jaar deed hij onderzoek naar ongevallen en incidenten met straaljagers ten gevolge van desoriëntatie en in 1989-90 werkte hij op de afdeling research & development van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartgeneeskundig Centrum (nu het Aëromedisch Instituut) in Soesterberg. Hij deed hier onderzoek naar ruimteziekte en evenwichtsfuncties en werkte als keuringsarts voor jachtvliegers. Sinds 1991 is Kuipers betrokken bij het voorbereiden, coördineren en uitvoeren van fysiologische experimenten bij het ESA (European Space Agency). In 1993 werkte hij als projectwetenschapper mee aan Anthorack, een voorziening voor menselijke fysiologie die meevloog aan boord van de D-2 Spacelab-missie in 1993, waarna hij ook de spierkrachtmeter mee ontwikkelde voor de LMS Spacelab-missie van 1996. Sinds 1998 is Kuipers gestationeerd bij het European Space Research and

Technology Centre (ESTEC) in Noordwijk waar hij heeft meegewerkt aan Microgravity Payloads Division. In 2002 volgde hij de basisastronautentraining van ESA, waarna hij reserve-astronaut was voor de Sojoez S7-missie. In 2004 ging hij voor het eerst de ruimte in, elf dagen tijdens missie DELTA. Op 21 december 2011 verliet Kuipers de aarde opnieuw voor een verblijf van 193 dagen in de ruimte, de langste Europese ruimtevlucht ooit. Samen met een Russische en Amerikaanse collega werd hij op 21 december 2011 gelanceerd met een Russische Sojoez-raket. Twee dagen later arriveerde hij in het internationale ruimtestation ISS om daar een half jaar te wonen en te werken. Op 1 juli 2012 keerde André terug en landde met zijn ruimtecapsule in de steppe van Kazachstan. André Kuipers is ook ambassadeur van goede doelen. Sinds 2004 is hij ambassadeur van het Wereld Natuur Fonds. In de tv-docureeks 'André op aarde' uitte Kuipers zijn bezorgdheid om de kwetsbare planeet en vestigde hij de aandacht op enkele bedreigde gebieden op aarde.
www.andrekuipers.com

Ralph van Raat

Pianist en musicoloog Ralph van Raat (°1978) studeerde piano aan het Conservatorium van Amsterdam bij Ton Hartsuiker en Willem Brons en muziekwetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Hij vervolmaakte zich verder bij Claude Helffer in Parijs, Ursula Oppens in Chicago, Liisa Pohjola in Finland en bij Pierre-Laurent Aimard aan de Musikhochschule Köln. Van Raat

behaalde prijzen bij diverse concours, zoals de Tweede Prijs en de Donemus-Prijs van het Prinses Christina Concours (1995), de Stipendiumprijs Darmstadt tijdens de Internationale Ferienkurse für Neue Musik te Darmstadt (1998), de Eerste Prijs bij het Internationale Gaudeamus Vertolkers Concours (1999); de Philip Morris Kunstprijs (2003); de Elisabeth Everts Prijs (2005); de internationale Borletti-Buitoni Fellowship

(2005); de VSCD Klassieke Muziekprijs (2005) en de Fortis Mees Pierson Award van het Concertgebouw Amsterdam (2006). In 2008/09 werd Van Raat uitgenodigd voor een eigen concertserie door en in het Concertgebouw Amsterdam. Als solist speelde Van Raat met ensembles en orkesten zoals het Nieuw Ensemble (olv. Jurjen Hempel), Tanglewood Festival of Contemporary Music Ensemble (olv. Ludovic Morlot), het Radio Symfonie Orkest van Frankfurt (olv. Lucas Vis), het Nederlands Radio Symfonie Orkest (olv. Etienne Siebens), London Sinfonietta (olv. David Porcellijn), het Nationaal Jeugd Orkest (olv. Reinbert de Leeuw), het Brabants Orkest (olv. Reinbert de Leeuw), het Nizhny Novgorod Philharmonisch Orkest (olv. Aleksander Skulsky), het Radio Kamer Orkest (olv. Peter Eötvös en Marc Soustrot), het Radio Filharmonisch Orkest (olv. Roman Kofman), het BBC Symphony Orchestra (olv. David Robertson), het Residentie Orkest (olv. Etienne Siebens), het Aarhus Symphony Orchestra (olv. Michel Tabachnik) en het Rotterdams Philharmonisch Orkest (olv. Valery Gergiev). Hij trad als solist op tijdens belangrijke festivals zoals het symfonische openingsconcert van het Gergiev Festival, de BBC Proms, het Holland Festival, het Time of Music festival in Viitasaari, Finland en het zomerfestival van Tanglewood (USA). Ralph van Raat heeft sinds december 2006 een exclusief platencontract bij Naxos. Op dit label verschenen van Raats opnamen van de complete pianowerken van John Adams, Frederic Rzewski's 'The People United Will Never Be Defeated' en de complete pianowerken van John Tavener. Zijn meest recente opname samen met pianist Håkon Austbø, met pianoduowerken van Debussy en Messiaen is in 2013 genomineerd voor de Spellemannsprisen 2012, de Noorse Grammy. Diverse componisten hebben hun composities aan van Raat opgedragen. Zo schreven onder

anderen Gavin Bryars en Frederic Rzewski nieuwe pianoconcerten speciaal voor hem. Ook werkte van Raat nauwgezet met onder anderen John Adams, Louis Andriessen, Joep Franssens, György Kurtág, Jonathan Harvey, Helmut Lachenmann, Magnus Lindberg, Arvo Pärt, Frederic Rzewski en Sir John Tavener aan de interpretatie van hun klavierwerk. Ralph van Raat is verbonden aan het Conservatorium van Amsterdam als docent hedendaagse pianomuziek. Hij geeft daarnaast regelmatig masterclasses, lezingen en workshops zoals aan de conservatoria van Tirana, Nizhny Novgorod, Kiev, de Ligeti Academy van het ASKO/Schönberg Ensemble, en diverse stichtingen en universiteiten.
www.ralphvanraat.com

deSingel tijdlĳn

vr 9 jan 2015

André Kuipers & Ralph Van Raat
De harmonie der sferen

do 28 nov 2013

deFilharmonie olv. Edo de Waart
Messiaen 'Turangalĳla'

wo 16 okt 2013

Ralph Van Raat
Lecture recital Messiaen

za 18 mei 2013

deFilharmonie olv. Edo de Waart
Messiaen, Harvey, Wagner, Devlieger

za 15 dec 2012

Koninklijk Concertgebouworkest olv. Otto Tausk
Brewaeyns, Nas, Keuris, Devreese

za 22 sep 2012

Quatuor Danel
Weinberg Discovery

za 24 mrt 2012

Kryptos Quartet & Ralph van Raat ea.
Rzewski, Ledoux, Daniel, Moorer

vr 21 jan 2011

Ralph van Raat
Tüür, Adams, Reich, Franssens

Binnenkort in deSingel

Ernst Reijseger cello

Jerry Zeniuk schildering

Joost Guntenaar video

Raum für Klangvisionen

cello solo improvisaties

met video-installatie

“Muzikale grenzen zijn er om ze te kunnen overschrijden”, aldus cellist Ernst Reijseger. Reeds sinds de jaren 1980 werkt hij regelmatig samen met de Amerikaanse abstracte schilder Jerry Zeniuk. Voor hun laatste project maakte Zeniuk een reuzengroot schilderij van 5x5m in het Kunstpavillon van de botanische tuin hartje München. Joost Guntenaar fotografeerde het hele werkproces en transformeerde het naar een time-lapsefilm. Zo ontstond uit Zeniuks schilderij een nieuw kunstwerk, dat het vertrekpunt vormt voor Ernst Reijsegers solo-improvisaties: een fascinerende klankwereld waarin dromerige soundscapes en melodieën elkaar afwisselen met heftige, hardcore ritmische performances. Het resultaat is een akoestisch én visueel beklijvende ervaring van klankvisioenen.

za 24 jan 2015 | 20 uur | Blauwe zaal

€ 18 (basis) | € 14 (-25/65+) | € 8 (-19 jaar)

gratis inleiding Christine Dysers | 19.15 uur | Blauwe Foyer

architectuur
dans
theater
muziek
in deSingel

t +32 (0)3 248 28 28
Desguinlei 25
B-2018 Antwerpen

www.desingel.be
 deSingelArtCity

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Overheid

mediasponsors

